

Johannes 19

Gebruik de 5 stappen methode voor bijbelstudie (of gebruik de vragen die onder aan de tekst staan).

Inhoud van deze les

Jezus door de niet-Joden (de politieke leiders) verder berecht (19:1-16a; Matteüs 27:22-23,27-30; Marcus 15:12-14, 16-19; Lucas 23:20-22).....	1
Jezus gekruisigd (19:16b-30; Matteüs 27:32-56; Marcus 15: 21-41; Lucas 23:26-49).....	4
Jezus begraven (19:38-42; Matteüs 27:57-66; Marcus 15: 42-47; Lucas 23:50-56).....	8
Addendum: Gnosticisme: een valse leer.....	10

Overzicht

In Johannes hoofdstuk 19 laat Pilatus Jezus tijdens zijn verhoor geselen en levert hem uiteindelijk uit om gekruisigd te worden. Jezus wordt op de Schedelplaats (Golgota) gekruisigd en na zijn dood begraven in een nieuwe graftombe door Jozef uit Arimatea en door Nicodemus. De Joden hadden Jezus ter dood veroordeeld en de Romeinen voerden de doodstraf uit.

Uitleg:

Jezus door de niet-Joden (de politieke leiders) verder berecht (19:1-16a; Matteüs 27:22-23,27-30; Marcus 15:12-14, 16-19; Lucas 23:20-22)

Jezus gegeseld (19:1)

Pilatus probeerde zijn verantwoordelijkheid Jezus ter dood te brengen te ontlopen door bij het Joodse volk medelijden voor 'de (gegeselde) Mens' op te wekken (19:5).

***19:1. Toen liet Pilatus Jezus geselen** (letterlijk: toen nam Pilatus Jezus en geselde hem). • Geselen was een afschuwelijke marteling. De Romeinse zweep (roede, gesel) bestond uit een kort handvat met riemen waaraan stukjes lood, koper of been bevestigd waren. Het slachtoffer werd voorover gebogen en de zweepslagen werden over zijn rug gelegd. Volgens de historicus Josefus werd de rug zo opengereten dat dieperliggende bloedvaten kapot gerukt werden, zelfs ingewanden uitpuilden en het slachtoffer eraan stierf. Romeinen mochten niet gegeseld worden, maar pasten geseling op anderen toe. • Jezus in het publiek laten geselen was de volgende poging van Pilatus om Jezus niet ter dood te hoeven veroordelen (vgl. Matteüs 27:26; Marcus 15:15; Lucas 23:16,22). Jezus was al een keer gegeseld door de dienaren van de Joden (Lucas 22:63). Uit Lucas 23:16 en 22 en Johannes 19:5 blijkt dat Pilatus het medelijden van de Joden voor Jezus wou opwekken, zodat hij hem niet ter dood hoefde te veroordelen. Johannes 19:12 zegt duidelijk dat Pilatus alles probeerde om Jezus vrij te laten. • Profetie over geseling van Jezus. Jesaja schreef tussen 740-680 v.C. over Jezus die zegt: "Ik heb *mijn rug blootgesteld aan mijn folteraars*" (Jesaja 50:6). En hij zegt over Jezus: "Om onze zonden werd hij doorboord, om onze wandaden gebroken. Voor ons welzijn werd hij getuchtigd, *zijn striemen brachten ons genezing*" (Jesaja 53:6). Het lijden van Jezus was niet alleen heel pijnlijk, maar ook vooral plaatsvervangend! Dit staat opgetekend, niet om ons medelijden of onze afschuw op te wekken, maar om ons te doen beseffen *dat hij dat voor ons deed – in onze plaats!*

Jezus met spot en marteling gekroond (19:2-3; Matteüs 27:27-30; Marcus 15:16-19)

***19:2-3. De soldaten vlochten een kroon van doornakken, zetten die op zijn hoofd en deden hem een purperen mantel aan. Ze liepen naar hem toe en zeiden: "Leve de koning van de Joden!", en ze sloegen hem in het gezicht.**

De volgorde van deze gebeurtenissen was als volgt:

1. De soldaten leidden Jezus het pretorium binnen (Matteüs 27:27; Marcus 15:16).
2. Zij kleepte hem uit (Matteüs 27:28a).
3. Zij deden hem een purperen kleed om dat een koningskleed moest voorstellen (Matteüs 27:28b; Marcus 15:17a; Johannes 19:2b).

4. Zij vlochten een kroon van doorntakken en drukten die op het hoofd van Jezus (Matteüs 27:29a; Marcus 15:17b; Johannes 2a). Er moesten straaltjes bloed over zijn gezicht gevloeid hebben. Er bestaan verschillende soorten doornstruiken in Palestina – een resultaat van de zondeval (Genesis 3:18).
 5. Zij gaven hem een rietstok als scepter in de hand (Matteüs 27:29b).
 6. Zij marcheerden naar of voorbij hem of vielen op hun knieën voor hem neer met een spottend saluut: (letterlijk) “Wees blij!” of “Ik ben blij” (je te zien)! (Grieks: chaire). Het was een gewone groet (Matteüs 27:29c; Marcus 15:18; Johannes 19:3a).
 7. Zij spuwden op hem (Matteüs 27:30a); Marcus 15:19b).
 8. Zij sloegen hem tegen het hoofd en in het gezicht (Matteüs 27:30b; Marcus 15:19a; Johannes 19:3b).
- Het overtreden van de wet bracht de geestelijke vloek op ieder mens, maar de vloek van het kruis bevrijdt de gelovige van deze geestelijke vloek en brengt hem de geestelijke zegen van het verbond (Galaten 3:10-14). Precies zo bracht de zondeval de fysieke vloek (dorens en distels) op deze aarde, maar de vloek van het kruis zal eenmaal ook deze aarde bevrijden van deze slavernij aan de vergankelijkheid en zal haar als de nieuwe aarde laten delen in de vrijheid en heerlijkheid van de gelovige kinderen van God (Romeinen 8:20-21).

Jezus onschuldig verklaard (19:4-5)

***19:4-5.** Pilatus liep weer naar buiten en zei aan hen: “Kijk, ik breng hem naar buiten, zodat jullie mogen weten dat ik geen enkele misdaad (grond voor een aanklacht, bewijs van schuld) in hem gevonden heb.” Daarop kwam Jezus naar buiten met de doornenkroon op en de purperen mantel aan. En hij zei tot hen: “Hier is de Mens!” Pilatus bracht Jezus van het pretorium naar buiten om aan de Joden te bewijzen dat hij als vertegenwoordiger van de Romeinse overheid *geen enkel bewijs* gevonden had dat Jezus een misdaad gepleegd had (vgl. 18:38; 18:6; Lucas 23:22). Maar in plaats van Jezus meteen los te laten (en zo de woede van de Joden over zich heen te laten komen), aarzelde Pilatus (want hij wilde de Joden goedgunstig stemmen)(vgl. Galaten 1:10). Hij had Jezus laten martelen en als een schouwspel naar buiten gebracht. Daar stond Jezus, belachelijk gemaakt als een schijnkoning, met opengereten rug, met een gekroond hoofd waar het bloed langs liep en een gezicht dat in elkaar geslagen was en bespuwd. “Kijk, hier is de Mens!” Hij hoopte dat de Joden in Jezus geen gevaarlijke rebel zouden zien. Maar hij onderschatte de haat en de vijandschap van de Joodse godsdienstige leiders.

Jezus met kruisiging bedreigd (19:6-7)

***19:6-7.** Maar toen de hogepriesters en dienaren (onderroeijs) hem zagen begonnen ze te schreeuwen: “Kruisig hem, kruisig hem!” (Letterlijk: “U moet hem eens en voor altijd kruisigen!”) Toen zei Pilatus: “Neem jullie hem en kruisig hem, want ik vind in hem geen misdaad (grond voor een aanklacht, bewijs van schuld).” De Joden zeiden: “Wij hebben een wet en volgens die wet moet hij sterven, omdat hij zichzelf de Zoon van God gemaakt heeft.”

Nu was het niet meer de menigte Joden, maar waren het de Joodse godsdienstige leiders en hun officieren die bleven roepen dat Jezus gekruisigd moest worden. Ze waren volkomen verhard, ongevoelig en onbarmhartig (vgl. Jakobus 2:13). Ze zetten grote druk op Pilatus: “Je moet hem eens en voor altijd kruisigen, uit de weg ruimen!” Pilatus haatte de Joden maar was tegelijk bang voor ze, want zijn eigen positie zou door dit incident op het spel kunnen komen te staan.

Het menselijke gerecht had Jezus bij herhaling volkomen onschuldig verklaard (Matteüs 27:23,24; Marcus 15:14; Lucas 23:4,13-15,22; Johannes 18:38; 19:4,6). Jezus wist dat hij volkomen zondeloos was (8:46). De Bijbel verklaart dat Jezus volkomen zondeloos was (2 Korintiërs 5:21; Hebreëen 4:15; 7:26; 1 Petrus 2:22,24; 1 Johannes 3:5). Waarom liet God de Vader dan toe dat Jezus dan toch gekruisigd werd? Jezus werd gekruisigd *voor onze zonden en in onze plaats. Hij ruilde van plaats met ons: wij kregen zijn plaats van volkomen gerechtigheid (goedkeuring) en hij nam onze plaats van volkomen ongerechtigheid (afkeuring)* (Jesaja 53:5-6,8; Romeinen 4:25; 2 Korintiërs 5:21; Galaten 3:13; Hebreëen 7:27; 1 Petrus 2:24; 3:18).

De Joodse godsdienstige leiders beseften heel goed dat Pilatus er onderuit probeerde te komen door de bal weer naar hen terug te spelen: “Neem jullie hem en kruisig hem”. De Joden eisten dat Pilatus Jezus moest kruisigen omdat hun wet de doodstraf voor ‘lastering tegen God’ vereiste (Leviticus 24:16). Ze meenden dat Jezus God lasterde door zichzelf de Zoon van God te noemen. Maar ze beseften niet dat Jezus Christus inderdaad GOD is die de menselijke natuur erbij aangenomen had (1:1,14; 14:9; vgl. Immanuel, God met ons, Matteüs 1:23; Kolossenzen 1:15; 2:9)! Jezus had zichzelf keer op keer ‘de Zoon van God’ genoemd (3:16; 5:17-18; 8:54-58; 10:30,33,36; Matteüs 26:63-64).

Jezus veroordeeld (19:8-16a; vgl. Matteüs 27:24-26,31; Marcus 15:15,20; Lucas 23:23-25)

Toen Pilatus hoorde dat Jezus ‘de Zoon van God’ was probeerde hij Jezus vrij te laten (19:12a). Maar onder druk en intimidatie van de Joden hem voor de keizer aan te klagen zwichtte hij voor de Joden en gaf Jezus over om gekruisigd te worden (19:16).

1. Pilatus vraagt Jezus naar zijn oorsprong.

***19:8-9.** Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreesd. Hij ging het pretorium weer in en vroeg aan Jezus: “Waar komt u vandaan?” Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

Pilatus werd niet bevreesd door de koppigheid van de Joden, maar door de nieuwe informatie: Jezus zou de Zoon van God zijn! Zou dat de reden kunnen zijn voor de droom van zijn vrouw (Matteüs 27:19)? Hij vroeg Jezus waar hij vandaan kwam. Maar Jezus gaf geen antwoord, omdat Pilatus een uitermate corrupt mens was. Hij had bij herhaling de uitspraak gedaan dat Jezus volkomen onschuldig was. Maar hij liet hem niet vrij en liet hem bijna dood geselen! Als Pilatus beter naar de woorden van Jezus in Johannes 18:36-37 geluisterd had, zou hij het antwoord op zijn vraag ook al kunnen weten.

2. Pilatus dreigt Jezus met zijn macht hem te kruisigen.

***19:10-11.** Pilatus zei tegen hem: “Tot mij spreekt u niet? Weet u dan niet dat ik de macht heb om u vrij te laten en de macht heb u te kruisigen?” Jezus antwoordde: “U zou geen enkele macht over (letterlijk: tegen) me hebben als het u niet van boven gegeven was. Daarom heeft degene die mij aan u uitgeleverd heeft de grootste zonde.” Woorden moeten erbij gedacht worden: “U zou geen enkele macht hebben *iets te doen* tegen me.” Om z’n vrees te bedekken begint Pilatus te pochen. Hij is verontwaardigd dat Jezus zijn macht of gezag niet erkent. Maar Jezus wijst Pilatus erop dat alle macht of gezag op aarde van God komt en door God gedelegeerd wordt (vgl. Romeinen 13:1-2). De macht of het gezag dat God aan mensen delegeert wordt aan hen toevertrouwd als een verantwoordelijkheid en zij zullen verantwoording moeten afleggen tegenover God! Wanneer Pilatus als de politieke machthebber zijn verantwoordelijkheid om recht te spreken verzaakt, zal hij aan God rekenschap moeten afleggen. Pilatus was corrupt, maar beseftte niet ten volle wat hij deed. Maar Kajafas wel. Kajafas had als Joodse godsdienstige machthebber Jezus met kennis van de oudtestamentische profetieën en met wrede vastberadenheid veroordeeld en aan Pilatus uitgeleverd om de doodstraf uit te voeren. Kajafas had de Schrift moeten kennen, maar had toch koelbloedig een complot tegen de Messias gesmeed. Zijn zonde was de grootste! Er bestaan dus verschillende gradaties van zonden (vgl. Lucas 12: 47-48). Aan deze politieke en godsdienstige leiders was veel gegeven. Veel zal van hun gevraagd worden.

3. De Joden dreigen Pilatus bij Tiberias aan te klagen.

***19:12.** Het gevolg was dat Pilatus (mogelijkheden) zocht hem vrij te laten. Maar de Joden schreeuwden: “Als u die man vrijlaat bent u geen vriend van de keizer. Iedereen die zich tot koning uitroept, pleegt verzet tegen de keizer.”

Uit het antwoord dat Jezus in vers 11 gaf, blijkt duidelijk dat hij geen rebel was die zich tegen de overheid verzette. Jezus erkende gezag en ook het gezag van Pilatus. Pilatus was daarvan overtuigd, ging weer naar buiten en probeerde Jezus bij de Joden vrij te pleiten. De Joden hadden dat door en schreeuwden luid dreigementen tegen Pilatus. Als Pilatus niet deed wat zij wilden, dan zouden zij Pilatus als een vijand van de keizer aanklagen. Zij zouden zeggen dat Pilatus hoogverraad tegen de keizer pleegde door iemand vrij te laten die het volk in opstand bracht en zichzelf ‘de koning van de Joden’ liet noemen (12:13; Marcus 11:10; Lucas 19:38). De Joden waren volkomen disloyaal tegenover de Romeinse keizer, maar verdedigden hier loyaliteit aan de keizer tegenover Jezus die nooit een woord tegen de keizer had gesproken. Pilatus zwichtte voor hun geschreeuw en dreigementen. Hij zwichtte omdat hij zwak was en niet de morele kracht had om recht te spreken en het recht te handhaven. Hij zwichtte omdat hij de wantrouwende geaardheid van keizer Tiberias kende en bang was dat de Joden hem voor Tiberias zouden aanklagen. Hij was bang zijn positie, bezittingen en misschien zijn leven te verliezen.

4. Pilatus presenteert spottend Jezus als de koning van de Joden.

***19:13.** Toen Pilatus deze woorden (dreigementen) hoorde, bracht hij Jezus naar buiten (of liet Jezus naar buiten brengen) en nam plaats op de rechterstoel in de plaats genaamd ‘Lithostrotos’ (het stenen trottoir, het stenen podium of het stenen mozaïek) en in het Hebreeuws ‘Gabbata’. Pilatus ging op de rechterstoel zitten om zijn oordeel uit te spreken. Het was een stoel boven op een podium, die met trappen bereikt kon worden.

***19:14.** Het was de voorbereiding van het paasfeest, ongeveer het zesde uur. En hij zei tegen de Joden: “Kijk, hier is jullie koning!” Het woord ‘voorbereiding’ duidt niet op de werkelijke voorbereidingen voor het paasfeest, maar gewoon de vrijdag van de paasweek (vgl. 13:1; 18:28; Marcus 15:42; Lucas 23:54). Volgens Matteüs 27:1 werd Jezus heel vroeg door de Sanhedrin ter dood veroordeeld. Dit schijnproces had waarschijnlijk niet lang geduurd, omdat het besluit hem ter dood te veroordelen al lang van tevoren genomen was. Het verhoor voor Pilatus vond heel vroeg in de morgen plaats. Ook dit verhoor hoeft niet lang geduurd te hebben. Volgens Marcus 15:25 werd Jezus op het 3e uur al gekruisigd, dat is volgens de Joodse tijdsberekening vanaf zonsopkomst 9 uur ’s morgens. Volgens Matteüs 27:45 (Lucas 23:44) was er tussen het 6e en 9e uur duisternis, dat is volgens de Joodse tijdsberekening 12 uur tot 3 uur ’s middags. Johannes 19:14 zegt dat Pilatus Jezus ongeveer op het 6e uur voor de tweede maal naar buiten bracht en voor de Joden ten toon stelde met de woorden: “Kijk, hier is jullie koning!” Dat is geen tegenstrijdigheid met de andere evangeliën, omdat Johannes gebruik maakt van de Romeinse tijdsberekening vanaf 12 uur middernacht of vanaf 12 uur ’s middags, zoals wij tegenwoordig nog doen (vgl. 10 uur ’s morgens, 1:39; 6 uur ’s middags, 4:6, en 7 uur ’s avonds, 4:52). Omdat hij ‘ongeveer’ zegt, kon de precieze tijd ook 6:30 in de vroege ochtend geweest zijn. Dus het duurde ongeveer 2½ uur voor de stoet van het paleis van Pilatus Golgota buiten de stad had bereikt en Jezus en de twee misdadigers gekruisigd waren.

De woorden van Pilatus waren geladen met spot. “Joden, hier is jullie koning – geboeid en weerloos, zwak en in elkaar geslagen – en op jullie verzoek ter dood veroordeeld.”

5. De Joden verwerpen Jezus als hun koning.

***19:15-16a.** Maar deze mensen schreeuwden: “Neem weg, neem weg, kruisig hem!” Pilatus zei aan hen: “Zal ik jullie koning kruisigen?” De hogepriesters antwoordden: “We hebben geen koning dan de keizer!” Toen gaf hij hem aan hen over om gekruisigd te worden.

De Joden hadden de spottende opmerking van Pilatus over Jezus als hun koning begrepen en tierden woedend dat Jezus gekruisigd moest worden. En na een herhaling van deze spottende betiteling zeiden de Joodse leiders geveinsd dat zij geen koning dan de Romeinse keizer hadden. De meeste hogepriesters waren Sadduceeën, die nooit een sterke Messias verwachting hadden. Zij erkenden alleen keizer Tiberias als koning, maar ook hun aanspraak daarop was onoprecht. Dit was het uur van de duisternis.

6. Pilatus wast zijn handen (Matteüs 27:24-25).

Toen Pilatus zag dat zijn tussenkomst nergens toe leidde, dat het er in tegendeel naar uitzag dat men in opstand zou komen, liet hij water brengen, waste hij ten overstaan van de menigte symbolisch het bloed van Jezus van zijn handen en zei: "Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen. En heel het volk antwoordde: "Laat zijn bloed óns dan maar worden aangerekend, en onze kinderen!" (Matteüs 27:24-25). Daarop liet Pilatus de man (Barabbas) gaan die wegens oproer en moord gevangen was gezet en om wiens vrijlating ze hadden gevraagd (Lucas 23:24-25) en gaf Jezus over aan hun eis om gekruisigd te worden. Jezus werd niet door de Joden, maar door de Romeinse soldaten gekruisigd. De jaloezie van de Joden won de veldslag, maar veroorzaakte het verlies van de oorlog! Hoewel deze Joden Jezus hadden afgewezen, had Jezus niet alle Joden afgewezen. God zal het koninkrijk geven aan die Joden en die niet-Joden die de vrucht daarvan zouden dragen (Matteüs 21:33-44; vgl. Marcus 9:1; Lucas 12: 32; Kolossenzen 1;13-14). Niet alleen het volle getal van uitverkoren niet-Joden, maar ook het volle getal van uitverkoren Joden zou uiteindelijk behouden worden (Romeinen 11:25-26).

Jezus gekruisigd (19:16b-30; Matteüs 27:32-56; Marcus 15: 21-41; Lucas 23:26-49)

*19:16b-18. Zij namen Jezus mee. Zelf zijn kruis dragend ging hij naar de plaats zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. Daar kruisigden ze hem en met hem twee anderen, aan weerskanten één, en Jezus in het midden.

Simon van Cyrene droeg het kruis (Marcus 15:21; Lucas 23:26)

Johannes vertelt dat Jezus eerst zelf z'n kruis op z'n opengereten rug droeg. Toen hij niet meer kon, dwongen de soldaten een voorbijganger die net de stad binnenkwam, Simon van Cyrene (de vader van Alexander en Rufus), het kruis achter Jezus aan te dragen.

De vrouwen die weeklaagden (Lucas 23:27-31)

Een grote volksmenigte volgde Jezus, evenals enkele vrouwen, die zich op de borst sloegen en over hem weeklaagden. Jezus keerde zich naar hen om en zei: "Dochters van Jeruzalem, huil niet om mij. Huil liever om jezelf en je kinderen, want weet, de tijd zal aanbreken dat men zal zeggen, 'Gelukkig wie onvruchtbaar is, gelukkig de moederschoot die niet gebaar heeft en de borst die geen kind heeft gezoogd.' Dan zullen de mensen tegen de bergen zeggen: 'Val op ons neer!' en tegen de heuvels: 'Bedek ons!' Want als dit gebeurt met het jonge hout, wat zal het verdorde hout niet te wachten staan?" Hoewel Jezus enorm leed, was zijn toekomst veilig bij God in de hemel. Maar de toekomst van deze vrouwen en hun kinderen was niet veilig! Het goddelijke oordeel dat Samaria door de Assyriërs in 721 v.C. trof (Hosea 10:5-8) zal ook Jeruzalem door de Romeinen in 70 n.C. treffen. God zal niet toelaten dat onbekeerde mensen ongestraft zullen blijven: nu bij de eerste komst van Christus niet (Lucas 13:34-35a; 21:20-24), maar ook niet bij de wederkomst van Christus (Openbaring 6:12-17)! De verwoesting die Jeruzalem zal ondergaan zal zo erg zijn dat kinderloze vrouwen gelukkig geprezen zullen worden. Als het jonge sappige hout toch in het vuur brand, dan zal het verdorde droge hout heel gemakkelijk in het vuur vernietigd worden. Het eerste vertegenwoordigt Gods oordeel over de zondeloze Jezus die de zonde van de wereld draagt. Het tweede vertegenwoordigt Gods oordeel over de wereld die zich niet tot Jezus bekeert! Het oordeel begint bij Gods eigen mensen. Hoe zal het dan aflopen met hen die weigeren het evangelie van God te aanvaarden (1 Petrus 4:17)?

Het kruis

Was het kruis in de vorm van een X (het Andreaskruis), in de vorm van een T (het Antoniuskruis) of in de vorm van een zwaard (het Romeinse kruis)? Aangezien de aanklacht boven Jezus aan het kruis bevestigd werd is de traditionele vorm van het Romeinse kruis correct. Het kruis werd beschouwd als een vloek (Deuteronomium 21:23; Galaten 3:13), een aanstoot voor Joden (1 Korintiërs 1:23) en een vernedering voor Jezus (Filippenzen 2:8). Jezus werd als iets onreins 'buiten het kamp' gebracht (vgl. Leviticus 4:12,21; 9:11; 16:27; Hebreeën 13:11) en werd als een vernedering buiten de stadspoort gekruisigd (Hebreeën 13:12-13).

De kruisiging

De plaats werd 'Golgota' genoemd, dat 'hoofdschedel' betekent, maar op welke plaats het precies was en waarom het zo heette, is niet bekend. Executie door middel van kruisiging werd toegepast door volken in Macedonië, Perzië, Syrië, Egypte en het Romeinse Rijk. De Romeinen gebruikten het voornamelijk voor slaven en mensen die grote

misdaden begaan hadden. Jezus werd tussen twee misdadigers gekruisigd (Matteüs 27:38). Zo werd de profetie van Jesaja 53:12 vervuld. Lange spijkers werden door zijn handen (vgl. 20:25) en voeten (Lucas 24:40) in het kruishout geslagen. Zo werden de profetieën in Psalm 22:17 en Jesaja 53:5 vervuld. Dan werd het kruis omhoog getrokken totdat het met een ruk in een gat viel en rechtop bleef staan. De voeten van Jezus ruste waarschijnlijk op een balkje en hij hing niet hoog vanaf de grond. Het fysieke lijden van Jezus was onbeschrijfelijk, maar zijn geestelijk lijden onder het dragen van de zonde van de wereld (1:29), de toorn van God en uiteindelijk de godverlatenheid (Matteüs 27:46) was nog erger!

Het opschrift boven het kruis

***19:19-20.** Pilatus had een inscriptie laten maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op: ‘Jezus uit Nazaret, koning van de Joden’. Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks. Omdat de plek waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag, werd deze inscriptie door veel Joden gelezen.

Matteüs 27:37 noemt het ‘een aanklacht’ en Lucas 23:38 ‘een opschrift’. Wanneer alle evangelienschrijvers een eigen samenvatting van de woorden geven, duidt dat niet op een tegenstrijdigheid in de Bijbel: Matteüs zegt: ‘Dit is Jezus, de koning van de Joden’; Marcus zegt ‘De koning van de Joden’; Lucas zegt: ‘Dit is de koning van de Joden’ en Johannes, die heel dichtbij het kruis stond, zegt: ‘Jezus de Nazarener, de koning van de Joden’. Een ooggetuige bij een ongeluk is nog geen leugenaar als hij niet alles vertelt wat er gebeurd is. De woorden stonden in drie talen vermeld: het Aramees van de Joden, het Latijn van de Romeinse overheid en het Grieks, de wereldtaal van die tijd. Toen de Joden Jezus verwierpen, verwierpen zij zichzelf. Hun verwerping betekent de verzoening van de wereld, de verzoening van alle uitverkorenen in elk land en volk, stam en taal (Romeinen 11:15; Openbaring 5:9). De kruisdood van Jezus had internationale betekenis. Het moest door allen gelezen kunnen worden!

***19:21-22.** De hogepriesters van de Joden zeiden tegen Pilatus: “U moet niet ‘koning van de Joden’ schrijven, maar: ‘Deze man heeft beweerd: ik ben de koning van de Joden.’” Pilatus antwoordde: “Wat ik geschreven heb (en het staat geschreven), dat heb ik geschreven (en het blijft geschreven).”

God leidde de hand van Pilatus om te schrijven wat geschreven moest worden. De koning van de Joden (de Messias) werd gekruisigd om de koning van het geestelijk koninkrijk te worden dat geen onderscheid maakt in ras, taal of nationaliteit (vgl. 1:29; 3:16-17; 4:42; 6:33,51; 8:12; 9:5; 10:16; 11:52; 12:32)! Voor de Joodse leiders was dit opschrift een belediging. Waarschijnlijk had Pilatus dat ook zo bedoeld. Maar de Joden hadden zelf deze beschuldiging aangedragen (Lucas 23:2-3). Pilatus weigerde op hun verzoek in te gaan.

De verdeling van de kleding van Jezus

***19:23-24.** Nadat de soldaten Jezus gekruisigd hadden, namen zij zijn kleding en verdeelden het in vieren, voor iedere soldaat een deel. En (zij namen) zijn onderkleed. Het onderkleed was zonder naad, van boven af geheel geweven. Ze zeiden tegen elkaar: “Laten we het niet scheuren, maar laten we loten (om te zien) voor wie het zal zijn.” (Dit gebeurde) opdat de Schrift in vervulling ging: “Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn kleed.” Dat is wat de soldaten deden.

Het feit dat ze om de kleren dobbelden (Marcus 15:24) wijst erop dat de kleding niet door te scheuren verdeeld werd. Er waren waarschijnlijk vier kledingstukken van ongelijke waarde: de hoofddoek, de schoenen, de riem en het bovenkleed. Dan was er nog een vijfde kledingstuk, het onderkleed dat tegen het lichaam aan gedragen werd. Dat was uit één stuk geweven en daar werd om geloot. Daarmee werd ook de profetie van Psalm 22:19 vervuld. Al hadden sommige profetieën eerst betrekking op David, ze werden alleen in Jezus volledig vervuld. Iemand heeft nagevorst dat er 332 duidelijke profetieën in het Oude Testament staan die in Jezus Christus vervuld zijn; en dat de wiskundige waarschijnlijkheid dat al deze profetieën in één historische persoon vervuld worden enorm klein is (kans van 1 op 84x10 tot de macht 97). Jezus droeg de schande en de vloek van naaktheid om ons daarvan volkomen te verlossen (vgl. Genesis 3: 9-11,21; 2 Korintiërs 5:4; Openbaring 7:13-14). Deze schandelijke dingen deden de soldaten. Maar daardoor werd Gods verlossingsplan vervuld.

De spot van de voorbijgangers, de godsdienstige leiders en de twee misdadigers (Matteüs 27:39-44)

- **De voorbijgangers.** Er waren niet alleen toeschouwers bij het verhoor en kruisiging van Jezus. Er waren ook veel voorbijgangers. Zij keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem, met zijn aanspraak om de tempel op te bouwen in drie dagen (2:19) en met zijn aanspraak dat hij de Zoon van God was (Matteüs 26:63-64). Hij moest zichzelf maar van het kruis redden. Ze begrepen niet dat hij dat niet wilde, omdat hij zijn leven voor zijn schapen aflegde.
- **De godsdienstige leiders.** Ook de godsdienstige leiders van de Joden maakte soortgelijke spottende opmerkingen. Maar zij richtten zich niet direct tot Jezus. Ze dreven de spot over hem onder elkaar. Hij heeft anderen gered, maar zichzelf kan hij niet redden. Als hij de koning van Israël is, laat hij dan van het kruis afkomen. Als God hem goedgezend is, laat die hem dan redden. Zo ging ook de profetie van Psalm 22:7-9 in vervulling.
- **De misdadigers.** Eerst beschimpten beide misdadigers Jezus. Lucas 23:39-43 vertelt, dat toen één misdadiger Jezus spottend toesprak als de Messias, de ander hem terechtwees. Hij zei openlijk dat Jezus geen kwaad gedaan

had! Toen vroeg hij Jezus aan hem te denken wanneer hij in zijn koninkrijk kwam. En Jezus antwoordde: “Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.” Waarschijnlijk hadden de woorden van Jezus “Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen” hem tot inkeer gebracht.

Duisternis over het land (Matteüs 27:45)

Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, gaf Jezus een schreeuw en riep luid: “Eli, Eli, lema sabachtani?” Dat wil zeggen: “Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?”

De moeder van Jezus

***19:25.** Dichtbij het kruis stonden zijn moeder en haar zuster, Maria (de vrouw) van Klopas en Maria uit Magdala.

Er stonden veel vrouwen bij het kruis: Matteüs 27:56 noemt Maria uit Magdala, Maria de moeder van Jakobus en Josef, en de moeder van de zonen van Zebedeüs. Marcus 15:40 noemt Maria uit Magdala, Maria de moeder van Jakobus de jongere en van Joses, en Salome. Lucas 23:49 zegt dat de vrouwen Jezus uit Galilea gevolgd waren en alles hadden zien gebeuren. Johannes noemt Maria, de moeder van Jezus, haar zuster, Maria de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. Uit deze groep vrouwen koos Johannes er vier. Het is niet waarschijnlijk dat Johannes alleen drie vrouwen noemt, omdat Maria, de moeder van Jezus, en haar zuster dan dezelfde naam zouden hebben. Meer waarschijnlijk is dat Johannes vier vrouwen noemt:

- Maria, de moeder van Jezus.
- Haar zuster, die volgens Marcus Salome heette en de moeder van Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, was
- Maria, de vrouw van Klopas en waarschijnlijk de moeder van Jakobus de jongere en van Joses.
- Maria uit Magdala.

***19:26-27.** Toen Jezus zijn moeder zag en bij haar de discipel die hij liefhad, zei hij tot zijn moeder: “Vrouw, kijk, je zoon.” En hij zei aan de discipel: “Kijk, je moeder.” En van dat uur nam de discipel haar bij zich in huis.

Van alle elf discipelen stond alleen Johannes bij het kruis. Maar er stonden meerdere moedige vrouwen. Dit was de derde uitspraak van Jezus terwijl hij aan het kruis hing. Vanaf de tijd dat Jezus zijn ouderlijk huis verlaten had, noemde hij haar ‘vrouw’ (2:4; vgl. Marcus 3:31-35; Handelingen 1:14). Hij noemde zijn moeder ‘vrouw’ om haar niet nog meer als verwant te pijnigen (vgl. Lucas 2:35), maar haar te laten beseffen dat de relatie tussen haar en haar zoon naar zijn menselijke natuur eens en voor altijd veranderd was. Hij was hier niet haar zoon die lijdt en sterft, maar haar Verlosser die voor haar zonden lijdt en sterft! Johannes was waarschijnlijk haar neefje. Zowel Johannes als Petrus hadden een verblijf in Jeruzalem (vgl. 20:2), ook al woonden en werkten ze in Galilea.

De laatste kruiswoorden

***19:28-30.** Toen wist Jezus dat alles was volbracht en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: “Ik heb dorst”. Er stond daar een vat water met azijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. Nadat Jezus ervan gedronken had, zei hij: “Het is volbracht”. Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Matteüs 27:46-50 vertelt dat nadat Jezus het vierde kruiswoord uitgeroepen had, de omstanders dachten dat hij naar Elia riep. Jezus zei dat hij dorst had. Iemand bood hem een spons in zure wijn gedoopt aan en probeerde hem te laten drinken. Anderen zeiden dat hij dat niet moest doen, maar dat zij moesten kijken of Elia hem zou komen redden. Het vat met zure wijn was waar soldaten uit dronken. De stok was niet een speer, maar kwam waarschijnlijk van de stevige marjoraan struik.

Uiteindelijk schreeuwde Jezus het nog eens uit: “Het is volbracht!” De woorden staan in de voltooid tegenwoordige tijd. Het verlossingswerk van Jezus was volbracht en het blijft voor eeuwig in een volbrachte toestand waaraan niemand meer iets kan toevoegen!

Lucas 23:46 zegt dan dat Jezus zijn geest overgaf in de handen van zijn hemelse Vader. Hij gaf zijn geest. Het werd door niemand van hem afgenomen. Hij gaf zijn leven vrijwillig voor zijn schapen (10:11). De officier van de Romeinse soldaten die Jezus hadden gekruisigd zag alles wat er gebeurde en hij was diep onder de indruk. Hij loofde God met de woorden: “Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige (Lucas 23:47)!” Al de mensen die voor het spektakel gekomen waren en de gebeurtenissen hadden gadeslagen, keerden terug naar huis, terwijl zij zich op de borst sloegen (Lucas 23:48). Maar alle mensen die Jezus gekend hadden waren op een afstand blijven staan, ook de vrouwen die hem uit Galilea gevolgd waren en alles hadden zien gebeuren (Lucas 23:49).

De zeven kruiswoorden

Door de vier evangeliën naast elkaar te leggen zien we dat Jezus zeven uitspraken vanaf het kruis deed:

- “Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen” (Lucas 23:34).
- “Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn” (Lucas 23:43).
- “Vrouw, kijk, je zoon. Kijk, je moeder” (Johannes 19:26).
- “Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?” (Matteüs 27:46).
- “Ik heb dorst” (Johannes 19:28).

- “Het is volbracht” (Johannes 19:30).
- “Vader, in uw handen leg ik mijn geest” (Lucas 23:46).

De verschijnselen bij de dood van Jezus (Matteüs 27:51-54)

- Het scheuren van het voorhangsel. Matteüs 27:51a zegt dat op het moment dat Jezus stierf (ongeveer 3 uur 's middags) het voorhangsel in de tempel van boven tot onderen in tweeën scheurde. Op grond van Hebréeën 6:19; 9:3 en 10:20 wordt het binnenste voorhangsel bedoeld, het voorhangsel dat het heilige van het allerheiligste deel scheidde. Het was een prachtig gordijn van blauwpurperen, roodpurperen en karmozijnrode wol en fijn wit linnen, versierd met cherubfiguren, die symbolisch de weg naar de tegenwoordigheid van God versperde (2 Kronieken 3:14). De symbolische betekenis was dat volkomen verzoening voor zonden plaatsgevonden had, dat alle zonden vergeven waren en dat vanaf nu gelovigen zonder schroom kunnen binnengaan in Gods tegenwoordigheid (Hebréeën 10:19-20; 4:14-16; Efeziërs 2:18). Dit wonderlijke gebeuren van het scheuren ervan symboliseert de betekenis van de zoendood van Jezus voor gelovigen: volkomen toegang tot God!
- De aardbeving. Matteüs 27:51b zegt dat de aarde beefde en de rotsen spleten. De symbolische betekenis hiervan is dat de dood van Jezus universele betekenis had, ook voor de hele schepping. Op grond van de zoendood van Jezus komt er ook een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (Romeinen 8:21; Kolossenzen 1:20; 2 Petrus 3:13). Dit wonderlijke gebeuren symboliseert de betekenis van de zoendood van Jezus voor gelovigen: de erfenis van een nieuwe hemel en aarde!
- De opstanding van doden. Matteüs 27:52-53 zegt dat graven geopend werden en de lichamen van veel gestorven heiligen tot leven gewekt werden. Na de opstanding van Jezus verschenen ze aan mensen in Jeruzalem. Aangezien Jezus als de eerste van de gestorvenen uit de dood is opgewekt (1 Korintiërs 15:20,23a), moeten we dit gebeuren verklaren als een opwekking uit de doden, zoals dat ook gebeurde in het geval van het dochtertje van Jairo, de zoon van de weduwe van Naïm en Lazarus en *niet* als een definitieve ‘opstanding uit de doden’ welke pas plaatsvindt – en dan voor alle mensen – bij de wederkomst van Christus (5:28-29; 6:39; 1 Korintiërs 15:23b, 50-57). Dit wonderlijke gebeuren symboliseert de betekenis van de zoendood van Jezus voor gelovigen: een opstanding tot een leven dat nooit meer door de dood gevolgd zal worden!

Jezus was werkelijk dood (19:31-37)

***19:31-37.** 31. Het was voorbereidingsdag, en de Joden wilden voorkomen dat de lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere sabbat, aan het kruis zouden blijven hangen. Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van de gekruisigden gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen. 32. Toen braken de soldaten de benen van de eerste en ook die van de ander die tegelijk met hem gekruisigd was. 33. Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat hij al gestorven was. Daarom braken ze zijn benen niet. 34. Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit. 35. En hij die het gezien heeft (en dat beeld blijft hem voor ogen) getuigt (en dit getuigenis blijft doorklinken). En zijn getuigenis is waar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt opdat ook jullie mogen geloven. 36. Want deze dingen gebeurden, opdat de Schrift in vervulling zou gaan: “Geen been van hem zal verbrijzeld worden.” 37. Een andere Schrifttekst zegt: “Zij zullen hun blik richten op hem die ze hebben doorstoken.”

- De ceremoniële wet moet gehouden worden. ‘De voorbereidingsdag’ is de vrijdag voor de zaterdag, de sabbat. De Joden van de Sanhedrin hielden zich nauwgezet aan de ceremoniële wet. Een dood lichaam dat gedurende de nacht aan een boom bleef hangen, verontreinigde het land (Deuteronomium 21:23). Nog erger als die nacht deel was van de sabbat en nog erger als de sabbat een deel vormde van de paasweek. Aangezien het al vrijdagmiddag was en de sabbat bij zonsondergang begon, werden in haast maatregelen genomen.
- De benen van de misdadigers werden gebroken. Door de benen van de veroordeelde gekruisigden te breken, konden zij zich niet meer omhoog duwen om lucht in te ademen en stierven ze snel. Dat deden de soldaten met de twee misdadigers. Maar omdat Jezus al dood was, braken ze zijn benen niet. Johannes zag dit als een vervulling van de Schrift. Geen bot van het paaslam mocht gebroken worden (Exodus 12:46; Numeri 9:12). En Jezus was het Paaslam (1:19; 1 Korintiërs 5:7).
- Jezus werd met een lans doorstoken. Om heel zeker te maken dat Jezus echt dood was, stak een soldaat zijn lans door het hart van Jezus. Meteen kwam er bloed en water uit – een van de sterkste medische bewijzen dat de dood ingetreden was daar het wijst op hartstilstand. De dood van Jezus werd veroorzaakt door een gebroken hart als gevolg van verschrikkelijk mentale pijn en verdriet. David zei profetisch: “Smaad heeft mijn hart gebroken” (Psalm 69:21) en “Zij lesten mijn dorst met azijn” (Psalm 69:22). Toen zijn hart kwam stil te staan, stolde het bloed in zijn hart tot een donkerrode klont (bloed) en doorschijnend serum (water), dat met de steek in zijn hart naar buiten kwam. Johannes heeft dit gezien. Hij is hiervan getuige. Hij weet dat zijn getuigenis waar is. Hij geeft dit getuigenis zodat de lezers zouden gaan geloven dat Jezus zijn leven vrijwillig heeft afgelegd (10:18) voor zijn schapen (10:11)! Hij tekent dit op zodat zijn lezers niet misleid zouden worden door de valse leerstelling van het docetisme. Johannes zag ook dit als een vervulling van de Schrift (Zacharia 12:10).
- Het docetisme (zie voor uitgebreidere bespreking het addendum). Onder de gnostieken of gnostici (eind eerste eeuw n.C.) traden allerlei leraren op, die leerden dat de Zoon van God (de Logos, het Woord van God) bij zijn verschijning op aarde slechts ‘in schijn’ (Grieks: dokeo > docetisme) een lichaam of een menselijke natuur heeft

aangenomen. Zij leerden dat de Verlosser alleen een schijnlichaam of een geestelijk lichaam had aangenomen; dat Jezus Christus niet 'in het vlees' (met een echte menselijke natuur) gekomen was (1 Johannes 4:2-3; 2 Johannes 7-11); en dat de grote heilsfeiten – het lijden, de dood en de opstanding van Jezus Christus – niet op historische feiten terug te leiden zijn, of dat ze slechts een of andere mens, Jezus, golden en niet de Zoon van God. Johannes getuigt tegen het docetisme dat Jezus Christus waarachtig God en waarachtig mens was, dat hij in één Persoon de goddelijke en de menselijke natuur verenigde, dat de eeuwige God zijn schepping en de menselijke geschiedenis intrad door naast zijn goddelijke natuur ook de menselijke natuur aan te nemen (1:1,14). De Zoon van God was naar zijn menselijke natuur echt dood! De Romeinse soldaat, Johannes zelf en even later Josef van Arimatea en Nicodemus konden allen bevestigen dat Jezus echt dood was.

Jezus begraven (19:38-42; Matteüs 27:57-66; Marcus 15:42-47; Lucas 23:50-56)

*19:38-42. 38. Na deze gebeurtenissen vroeg Josef van Arimatea, die uit vrees voor de Joden in het geheim een discipel van Jezus was, aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en hij nam het lichaam mee. 39. Nicodemus die destijds (letterlijk 'eerst') 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook. Hij bracht een mengsel van mirre en aloë, ongeveer honderd litra. 40. Zij namen het lichaam van Jezus en bonden het met linnen verbanden met de specerijen (ertussen) volgens het Joodse gebruik bij het begraven. 41. Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een tuin en in die tuin een nieuwe graftombe, waarin nog nooit iemand begraven was. 42. Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

De mensen die Jezus begroeven

- Josef van Arimatea was een rijk man en hij was een discipel van Jezus geworden (Matteüs 27:57). Hij was een vooraanstaand raadsheer (lid van de Joodse Raad, Sanhedrin) en verwachtte het koninkrijk van God (Marcus 15:43). Hij was een goed en rechtvaardig mens en had niet ingestemd met het besluit en de handelwijze van de Joodse Raad, die Jezus ter dood had veroordeeld (Lucas 23:50-51). Terwijl hij zich vroeger uit vrees op de achtergrond hield, stapte hij nu moedig op Pilatus af en vroeg hij hem om het lichaam van Jezus (Marcus 15:43). Nadat de Romeinse centurio aan Pilatus bevestigd had dat Jezus echt dood was, gaf hij het lichaam over aan Josef (Marcus 15:44). Josef bezat een nieuw rotsgraf dat hij voor zichzelf in zijn eigen tuin had laten uithouwen (Matteüs 27:60). Zijn tuin lag dichtbij Golgota (19:41).
- Nicodemus was een Farizeeër, een leraar en leider van de Joden (3:1,10), waarschijnlijk eveneens een lid van de Joodse Raad (7:45-52). Josef en Nicodemus hadden van tevoren afgesproken wat ieder zou doen. Josef vroeg toestemming om het lichaam van Jezus te begraven en Nicodemus bracht de verbanden en ongeveer 72 pond specerijen om Jezus te balsemen.
- De vrouwen die met Jezus en zijn discipelen uit Galilea mee waren gereisd, volgden Josef naar het graf om te zien hoe het lichaam in de graftombe werd neergelegd (Lucas 23:55-56; vgl. Matteüs 27:61).

Jezus gebalsemd

De Joden balsemden hun doden niet zoals de Egyptenaren, die de hersenen en ingewanden eerst verwijderden. Zij balsemden hun doden door de verbanden om elk ledemaat te winden, terwijl zij specerijen tussen de windsels strooiden.

Jezus begraven

Omdat we niet precies weten waar Golgota was, weten we ook niet precies waar deze graftombe was. Minstens twee plaatsen worden volgens de traditie aangewezen: de eerste is 'de kerk van het heilige graf' binnen de tegenwoordige muren van Oud Jeruzalem; de andere ongeveer een halve kilometer ten noordoosten daarvan: Gordon's Golgota en het tuingraf. De graftombe was 'nieuw' in de zin dat het nog nooit eerder gebruikt was. De rijke Josef van Arimatea heeft het voor zichzelf laten uithouwen. Het was dus ook geen grot. De opening was laag, want Petrus en Maria moesten bukken om naar binnen te kijken (20:5,11). Binnen waren verhogingen waar mensen konden zitten en daartussen op de vloer een dieper uitgehouden gedeelte waarin ze de gebalsemd Jezus legden (20:12). Zo ging de profetie in Jesaja 53:9 in vervulling: "Zijn laatste rustplaats was bij de rijken". Josef heeft toen met hulp van de anderen een heel zware steen (Marcus 16:4) voor de opening van de graftombe gerold (Matteüs 27:60).

De graftombe verzegeld en bewaakt (Matteüs 27:62-66)

De volgende dag (zaterdag), dus na de voorbereidingsdag (vrijdag), gingen de hogepriesters en de Farizeeën (van de Joodse Raad) als een groep naar Pilatus. Ze zeiden dat het hen te binnen was geschoten dat de bedrieger, Jezus, tijdens zijn leven beweerd had dat hij na drie dagen uit de dood zou opstaan. Het is opmerkelijk dat zelfs na

herhaalde uitspraken van Jezus over zijn opstanding (Marcus 8:31; 9:31; 10:33-34) zijn eigen discipelen het niet begrepen of niet konden geloven, maar dat de Farizeeën het zich wel herinnerden. Ze verzochten Pilatus de graf-tombe te verzegelen en tot de derde dag te laten bewaken om te voorkomen dat zijn discipelen hem heimelijk zouden weghalen en dan zouden zeggen dat Jezus uit de dood was opgestaan. Ze zeiden dat die laatste leugen nog erger zou zijn dan de eerste. Ze bedoelden dat de bewering dat Jezus, die aan het kruis gedood werd, was opgestaan uit de dood om daardoor zijn grootheid te bewijzen, veel erger zou zijn dan de bewering dat Jezus, toen hij nog leefde, de Mes-sias was. De Farizeeën en hogepriesters hielden geen rekening met het feit dat de discipelen van Jezus de opstanding van Jezus helemaal niet verwachtten en dat zij zelf de opstanding van Jezus niet zouden kunnen verhinderen als dat het plan van God was (Jesaja 14:24,27). Jezus zei later dat alles wat over hem in het Oude Testament geschreven stond in vervulling moest gaan (Lucas 24:44)!

Pilatus willigde hun verzoek in, gaf hen een Romeinse bewaking (vgl. Matteüs 28:14) en toestemming om de graf-tombe 'te sluiten' (vgl. voeten in het blok sluiten, Handelingen 16:24). Ze gingen naar de graftombe in de tuin en 'sloten' het door de steen voor de opening te verzegelen. De zegel bestond uit een koord vastgeplakt door klei of was met het Romeinse stempel erin gestempeld. Er werden ook Romeinse bewakers voor gezet.

Vragen:

1. Bespreek eerst de vragen van de kringleden.
2. Welke marteling onderging Jezus? (19:1-3)
3. Waarom bracht Pilatus de zwaargewonde Jezus weer naar buiten? (19:4-5)
4. Waarom geeft Jezus Pilatus eerst geen antwoord en daarna wel? (19:6-11a)
5. Wie bedoelt Jezus als hij zegt: "Degene die mij aan u uitgeleverd heeft, draagt de meeste schuld." (19:11b)
6. Wat bracht Pilatus er uiteindelijk toe Jezus aan de Joden over te leveren om gekruisigd te worden? (19:12-16)
7. Wat gebeurde er allemaal rondom de kruisiging? (19:17-30)
8. Wat waren de zeven uitspraken van Jezus van het kruis?
9. Wat betekent het als Jezus zegt: "Het is volbracht?" (19:30)
10. Hoe weten we dat Jezus echt dood was? (19:31-37)
11. Hoe werd Jezus begraven? (19:38-42)

Addendum: Gnosticisme: een valse leer

In zijn eerste brief waarschuwde de apostel Johannes de gelovigen tegen de valse leer van zogenaamde ‘antichristen’ (meervoud) (1 Johannes 2:21). Tegen het einde van de eerste eeuw n.C. bedreigden valse leerstellingen de zuiverheid van de christelijke leer en de geestelijke groei van christenen. Een studie van de geschriften van de apostel Johannes en de vroege kerkvaders helpt ons om sommige van deze valse leerstellingen te beschrijven die later bekend stonden als *het gnosticisme* (afgeleid van het Griekse woord ‘gnosis’ dat ‘kennis’ betekent).

De ‘kennis’ bestond uit ‘weten’ dat materie en geest een dualisme vormen. ‘Dualisme’ is het aannemen van twee tegenover of onafhankelijk naast elkaar staande beginselen ter verklaring van de werkelijkheid, b.v. materie en geest. Verschillende valse leraren leerden dat *materie de bron van alle kwaad is* en *alleen geest goed is*. Deze valse leraren beschouwden alles wat uit materie bestaat, b.v. de geschapen werkelijkheid en het lichaam van de mens, als ‘kwaad’.

Er zijn in hoofdlijnen vijf valse leerstellingen, die Johannes bestrijdt:

De eerste valse leerstelling (kennis): de menselijke geest moet uit het menselijke lichaam *bevrijd* worden

Sommige valse leraren beweerden dat de ‘goede’ menselijke geest gevangen zit in het ‘slechte’ menselijke lichaam. Hun doel was om de menselijke geest uit het menselijke lichaam te bevrijden. Dat leidde tot extreme vormen van ascese als methode om de geest uit het lichaam te bevrijden. Deze leraren legden geboden en voorschriften op aan mensen (Kolossenzen 2:16-23) met betrekking tot wat zij mochten eten en drinken, proeven of aanraken. Andere leraren verboden het huwelijk en dwongen mensen tot onthouding van voedsel (1 Timoteüs 4:1-5).

De Bijbel leert met betrekking tot ascese: “Dat moet allemaal voor wijsheid doorgaan, maar het is zelfbedachte godsdienst, zelfvernedering en verachting van het lichaam; het heeft geen enkele waarde en dient alleen maar tot eigen bevrediging” (Kolossenzen 2:21-23). “Alles wat God geschapen heeft is goed. Niets hoeft te worden verworpen als het onder dank wordt aangenomen, want het is geheiligd door het woord van God en het gebed” (1 Timoteüs 4:4-5).

De tweede valse leerstelling (kennis): de zonden die men doet in zijn lichaam hebben *geen invloed* op zijn geest

Andere valse leraren beweerden dat het ‘slechte’ menselijke lichaam vrijwel geen invloed kon hebben op de ‘goede’ menselijke geest. Alle zonden die mensen in hun lichaam deden zouden hoegenaamd geen invloed hebben op hun geest. Dat leidde tot extreme vormen van wereldgelijkvormigheid. Zij leerden dat er geen verband bestaat tussen de eeuwige geest van een mens en zijn tijdelijke lichaam. Daarom *kan de geredde geest (ziel) van de christen niet door de zonden die hij in zijn lichaam doet beïnvloed worden*. En daarom kan de christen niet verantwoordelijk gehouden worden voor de zonden die hij in zijn lichaam doet. Deze valse leraren leerden ook dat een christen wat zijn lichaam betreft er op los mocht leven en de Tien Geboden niet hoefde te houden. Deze valse leerstelling wordt ‘antinomianisme’ genoemd, wat betekent: ‘tegen Gods wet’ leven. De aanhangers van deze valse leerstelling leefden voortdurend in zonde, wereldgelijkvormigheid en seksuele immoraliteit. Niemand van hen beschouwde de zonden die zij in hun lichaam deden als zonden van hun geest. Zij konden in grove zonden leven en tegelijk ontkennen dat zij gezondigd hadden.

De Bijbel leert: “Als we zeggen dat we *de zonde niet kennen*, misleiden we onszelf en is de waarheid niet in ons. Als we zeggen dat we *nooit gezondigd hebben*, maken we hem (God) tot een leugenaar en is zijn woord niet in ons” (1 Johannes 1:8,10). “Niemand die in hem blijft, *blijft doorgaan met zondigen*. Niemand die *aanhoudend blijft zondigen*, heeft hem gezien of heeft hem gekend” (1 Johannes 3:6,9, NIV, vgl. Romeinen 6:1). De apostel Johannes leert dat wat een christen in zijn lichaam doet, nooit gescheiden kan worden van wat hij in zijn geest is. Hij leert dat alle mensen zondaren zijn en de verlossing van Jezus Christus nodig hebben. Hij leert ook heel duidelijk dat mensen die zonden blijven doen (in lichaam of geest) beslist geen christenen zijn (vgl. Hebreeën 10:26-31)!

De derde valse leerstelling (kennis): de goddelijke Christus was *nooit verenigd* met de menselijke Jezus

Deze valse leerstelling is een verdere ontwikkeling van de eerste valse leerstelling. De valse leraren leerden dat, omdat het vlees of het fysieke lichaam de bron van alle kwaad is, *de goddelijke Christus nooit werkelijke contact gehad kon hebben met het menselijke lichaam van Jezus*. Dus de goddelijke Christus was nooit een eenheid geweest met de menselijke Jezus. Deze valse leer werd ‘docetisme’ genoemd, afgeleid van het Griekse woord ‘dokeo’ dat ‘schijn’ betekent. Tijdens zijn verschijning op aarde ‘*scheen*’ de goddelijke Christus (of Logos, dat is het Woord) alleen een menselijk lichaam of menselijke natuur gehad te hebben. De valse leraren ontkenden dus de ‘menschwording’ (incarnatie): dat God in Jezus Christus de menselijke natuur erbij aangenomen had. Ze leerden dat de

goddelijke Christus te zuiver was om zich ooit met een zondig lichaam te verenigen. De goddelijke Christus kon onmogelijk de menselijke natuur aangenomen hebben. De grote christelijke leerstellingen als het lijden, het sterven en de opstanding van Jezus heeft voor hen geen waarde, want het heeft alleen maar met de materie of fysieke werkelijkheid te maken. Het heeft alleen met de mens Jezus te maken en niets met de God Christus.

De Bijbel leert: “Er zijn veel dwaalleraren in de wereld verschenen *die de komst van Jezus Christus als mens niet belijden*. Dat nu is de verleider, de antichrist!” (2 Johannes 7). En omgekeerd: “De Geest van God herkent u hieraan: iedere geest die belijdt *dat Jezus Christus als mens gekomen is*, komt van God” (1 Johannes 4:2). De apostel Johannes leert heel duidelijk dat Jezus Christus in zijn goddelijke natuur ook werkelijk de menselijke natuur heeft aangenomen. Jezus Christus was tegelijk helemaal God en helemaal mens!

De vierde valse leerstelling (kennis): de goddelijke Christus was alleen *tijdelijk verenigd* met de menselijke Jezus

Deze valse leerstelling kwam uit de vorige valse leerstelling voort en werd door Cerinthus geleerd. Omdat een werkelijke menswording (incarnatie) van de goddelijke Christus ondenkbaar was, moest men een onderscheid maken tussen de goddelijke of hemelse Christus en de menselijke of aardse Jezus. *Deze valse leraren leerden dat de goddelijke Christus alleen tijdelijk met de menselijke Jezus verenigd was*. De goddelijke Christus was slechts op de menselijke Jezus gedaald bij zijn doop in de Jordaan en heeft hem weer verlaten vóór zijn kruisiging. Dus leerden zij dat Christus nooit aan het kruis geleden heeft.

De Bijbel leert: “Wie anders kan de wereld overwinnen dan hij die gelooft *dat Jezus de Zoon van God is*? Hij, *Jezus Christus, is gekomen door water en bloed* – niet door het water alleen, maar door het water en het bloed” (1 Johannes 5:5-6). De apostel Johannes leert heel duidelijk dat de historische Jezus de eeuwige Zoon van God was, dat de eeuwige God eens en voor altijd de menselijke natuur heeft aangenomen in Jezus Christus en dat hij de God-mens was bij zijn doop (water) en bij zijn dood aan het kruis (bloed)! Toen zijn lichaam stierf, gaf Jezus Christus zijn geest in de handen van God de Vader (Lucas 23:46).

De vijfde valse leerstelling (kennis): de hoogste deugd is *kennis* en niet liefde

Deze valse leerstelling komt uit de vorige valse leerstellingen voort, omdat al deze valse leerstellingen niet op de openbaring in de Bijbel gebaseerd zijn, maar op de Griekse filosofie en *de meningen of kennis van mensen*. Deze valse leraren leerden dat *kennis de hoogste deugd* is. Zij *verheerlijkten menselijke kennis*, maar verwaarloosden de christelijke liefde.

De Bijbel leert: “We weten dat we hem hebben leren kennen als we zijn geboden bewaren. (...) Zo weten we dat we in hem zijn; wie zegt in hem te blijven, moet zich gedragen als Jezus” (1 Johannes 2:2-6, NIV). “Maar wie zijn broeder haat is nog in de duisternis en leeft in de duisternis. Hij weet niet waar hij heengaat, omdat de duisternis hem heeft verblind” (1 Johannes 2:11, NIV). “We weten dat we van de dood zijn overgegaan naar het leven omdat we elkaar liefhebben. (...) Kinderen, we moeten elkaar niet liefhebben met de mond, met woorden, maar waarachtig, met daden” (1 Johannes 3:14-18). De apostel Johannes leert duidelijk dat *de ware kennis* getoond wordt door Gods geboden te bewaren, door in de voetstappen van Jezus te wandelen en door andere christenen lief te hebben. Kennis zonder de liefde voor God, de liefde voor Gods Woord en de liefde voor andere christenen is de verkeerde soort kennis. Het is een vorm van kennis die niet tot verlichting leidt, maar tot de uiterste duisternis!